

פרטי כלל מס. יב/2

מישיבת ועדת הכנסת שהתקיימה ביום ג'
כ"ח טבת תש"י (171.1950) בשעה 8.30

נוכחים חברי הועדה:

- י. הררי - היו"ר
- ד. בר-דב-האי
- י. ברץ
- י. בר-יהודה
- י. בן-אהרן
- א. גרינברג
- א. ג'רג'ורה
- צ. יהודה
- ט. יערי
- ש. כ"ץ
- א. מזור
- ט. נורוק
- א. רזיאל-נאור
- י. סרלין
- י. קוסוי (באיחור)
- ע. סימון
- א. ציזלינג

מוזמנים:

- נ. ניר - סגן יו"ר הכנסת
- מ. רוזטי - מזכיר הכנסת
- א. צידון - סגן מזכיר הכנסת

גב' הנמן - ממשרד המשפטים
ח. וילקנפלד

נעדרים חברי הועדה:

- מ. בן-עמי
- מ. גרבוסקי
- ח. כהן-מיגורי
- ש. מיקוביטש
- א. שפטל
- י. שמחובית
- נ. ילין-טור { בזכות דעה מיעוצת }
- ז. גלוסקא

סדר היום: (א) דיון בשאלה שהתעוררה בקשר להצעת תיקון לחוק הטייס.

(ב) דיון בשאלה שהתעוררה בוועדת החוקה בקשר לחוק הגנת החייל (שכירות משנה) חוק הגנת העולה (שכירות משנה).

(ג) ציון יום השנה מיום פתיחת הפסיפה המכוננת בט"ו בשבט.

(ד) הצעת חברת הכנסת עדה סימון לאיסור נשואין בגיל צעיר.

-2-

י. הררי: עלי תודיע לכם שיו"ר ועדת הכספים מר פנקס, בקש להופיע בפני ועדת הכנסת וללהעביר לנו את אי-שביעת רצונו על החלטתנו בקשר להעברת החוק לעדוד השקעות הון לוועדה המתאימה, הצעתי לו לבא לישיבתנו זו, אך נודע לי שהוא חולה ולא יוכל לבא, החלטנו על-כן, בעינה עומדת.

ש. כ"ץ: בקשר לסדרי הדיון בשאלת החוקה אני מציע לקבוע שלחברי הממשלה לא תהיה זכות יתר בדיון זה.

י. בן-אהרן: אנו הסדרנו את עבודתנו בירושלים בצורה אינטנסיבית ביותר, והנה מבזבזים זמן רב מאד במליאת הכנסת. אני מציע לגלות יוזמה מצדנו בגד ההפסקות הגדולות בישיבות הערב, אתמול למשל, נפתחה ישיבת המליאה ב-4 במקום ב-3 ובערב הייתה הפסקה של שעתיים. החברים מתבטלים בינתיים בזמן הזה כי אין צורך בהפסקה גדולה כזו לארוחת הערב. עלינו לקיים את עבודתנו כפי שקבענו ולבא בדברים אם הנשיאות על מנת להפסיק את ההפסקות הארוכות האלה.

י. הררי: בקשר לכך היתה החלטה מפורשת של ועדת המשנה, שבחרנו בזמנו, והיו"ר התנהג אתמול בניגוד גמור להחלטות ועדת המשנה. אנחנו החלטנו להתחיל את ישיבות המליאה ב-3 והפסקה של שעה.

ד. בר-רב-האי: לדעתי יש לכלול בסדר-היום סעיף הדין בדו"ח של ועדת המשנה הזו.

ה ח ל ט ה

להוסיף לסדר-היום סעיף הדין בדו"ח של ועדת המשנה לסדרי עבודת הכנסת עם שיבתה לירושלים.

י. בר-יהודה: ברצוני לשאול מה עושה סעיף על גיל הנשואין בסדר היום של הועדה? האם המליאה העבירה את השאלה הזו אלינו?

י. הררי: קבלנו מכתב משר המשפטים בו הוא שואל באיזה אופן נדון בחוק זה.

י. בר-יהודה: אני מזכיר ליו"ר ולחברי הועדה
שעדיין קיימת ההחלטה שהחל משעה 10
דנים במסקנות ועדת המשנה לענייני התקנון ולא בעניינים שוטפים.

2. הצעת חבר הכנסת י. בר-יהודה לדון בעקרון אשר התעורר בקשר

עם חוק הטיס.

י. הררי: בזמנו קבלה ועדת הכנסת החלטה בקשר
עם אופן הדיון בחוק הטיס, בוועדת הכלכלה.
ההחלטה היא שקרונית וחבר הכנסת בר-יהודה אשר בקש להכניס את הדבר הזה
לסדר - היום, יסביח לנו את העניין.

י. בר-יהודה: נדמה לי שבפעם הקודמת הודרזנו ולא

ירדנו לעוקקה של השאלה, הרצון המשותף ל

לכולם היה למצוא איזה נוסח שלא יפסיד לערבב פרשיות, או בצורה
מלאכותית של רבוי כל מיני הצעות שאינן שייכות לעניין, לעכב את העבודה.
מבחינה זו נדמה לי, שגם בהתאם לנוהג בעולם כלו, יש פה כמה נסוחים
מפרלמנטים אחרים, שיכולים לשמש כאסמכתא לגבי הנסן, וגם לפי הגיון
הדברים, הדבר היחיד שיש לציין, ובמובן זה אני מביע לשנות את החלטתנו
הקודמת ושזה יהיה התקדים המחייב, "שלא יכול חבר הכנסת להביע שנויים
ותקונים שלא באותם הסעיפים הדנים באותו הנושא שישינו בתקונים שהוצעו".
כלומר, אם יש חוק פלילי עם 50 פסקים ושר המשפטים הציג תקונים בפרק
הדן על גיל הנשואין, אני איני יכול בהזדמנות זו, להציג תקונים בנוגע
לבגידה או דברים אחרים שאינם נוגעים לגיל הנשואין. אני יכול להציג
תקונים נוספים לאלה שהציג שר המשפטים, כמו שעשתה חברת הכנסת עדה טייטלבוים,
בקשר לגיל הנשואין, אם למשל מחר יציג שר המשפטים תקון בחוק החנוך,
בסעיף הדן בוועד המנהל, איני יכול להציג בהזדמנות זו תקון בקשר לגיל
המתלמדים, אבל אני יכול להביע תקון שיש לו שייכות לענייני הוועד המנהל,
ויש לדון על הצעתי ולקבלה או לדחותה.

י. בר-יהודה:

הצעת היא איפוא, בנוסח שלילי, כדלקמן:

"בדיון על הצעת חוק המתקן חוק קיים אין להציע תקון בחלק אחר של החוק מלבד תקון הנוגע לעצם הענין שהוא נושא הצעת החוק".

י. הררי:

האם יש מישהו שמתנגד לכך שנדון מחדש בהחלטה

שכבר נתקבלה?

א. גרינברג:

מה נתקבל אז?

ד. בר-רב-האי:

בזמנו התעוררה שאלה שהועברה אלינו מטעם הועדה

לעניני כלכלה והיא: שבזמן הדיון על חוק הטיס

הוצעו, ע"י אחד מחברי הועדה, תקונים שלא לאותם הסעיפים בהם הציעה הממשלה תקונים. הועדה לעניני כלכלה אמנם פסלה את התקונים האלה - אבל היא לא פסלה את זכותו של חבר להציע תקונים שלא בתור חלק של התקונים שהציעה הממשלה. ענין זה הועבר לוועדת הכנסת וזו אשרה את עמדת ועדת הכלכלה, אחר-כך התעוררו ספקות גם בקשר לכך.

השאלה העומדת לפנינו באה לענות על בעיה כללית

בלי כל קשר לחוק הטיס, והתשובה היא כפי שהסביר חבר הכנסת בר-יהודה,

לדעתי טוב שהנוסחא המוצעת תהיה חיובית.

א. מזור:

אני, בתור חבר ועדת הכלכלה, המסיר את ענין חוק

הטיס, מתנגד לכך שנדון מחדש בענין זה. לא יתכן

לאחר שמחליטים בענין מסוים לדון בו מחדש.

י. הררי:

בישיבה הקודמת החלטנו לתת הוראות ליו"ר

הועדות שבשעה שרוב הועדה רוצה לדון מחדש

באיזה ענין, עושים כן.

ה צ ב ע

ברוב של 8 קולות נגד 4 הוחלט לדון מחדש בשאלה שהתעוררה בקשר לדיון בחוק הטיס.

א. מזור:

בפעם האחרונה שדנו בענין זה, היה נוכח יו"ר

ועדת הכלכלה בדיון. אף על פי שאנו דנים כעת

בענין עקרוני, יש, לדעתי, להזמין את יו"ר ועדת הכלכלה להיות נוכח

בדיון המחודש.

ד. בר-רב-האי: האם מותר לי לגלות שיו"ר ועדת הכלכלה

השתתף בנסוח הצעה זו?

י. הררי: בענין זה הייתי רוצה שיקבע נוהג שאין

מזמינים יושבי-ראש, אלא אם מבקשים זאת

מאתנו. אחרת, לא נוכל להתגבר על עבודתנו, כי כל מה שאנו עושים קובע

ליו"ר הכנסת או יו"ר הוועדות. הוא יודע שענין זה עומד לדיון והוא

לא בקש להשתתף בישיבה זו.

י. בר-יהודה: אני שוחחתי עם יו"ר ועדת הכלכלה והענין ידוע

לו.

א. מזור: לדעתי רצוי, בכל זאת, שיו"ר ועדת הכלכלה

יהיה בוכח בדיון.

ד. בר-רב-האי: להצעות חבר הכנסת מזור היה הגיון, לו היינו

דנים באמת בחוק בסיסי ובתקונים הנוספים שהוצעו.

אני משתדל כל הזמן להתרחק מהתקונים הללו. אני גם איני מכיר אותם ואיני

יודע אם הם עומדים במבחן זה. אנחנו פה נתקלנו בשאלה של נוהג כללי

ובבעיה עקרונית זו עלינו לדון פה. במובן זה יו"ר ועדת הכלכלה אינו

מוסיף ואינו גורע. אני חוזר להצעה העקרונית הזו והצעה זו קובעת דבר

שיש לו חשיבות עקרונית לפל חברי הכנסת. היום אין לחשוב אם זה חשבב בשביל

האופוזיציה או הקואליציה. במקרים רבים הדעות אינן מתחלקות באופן סיעתי.

הנוסח שהוצע הוא משותף לחבר הכנסת בר-יהודה ולי.

אנחנו ירשנו מערכת חוקים. מערכת חוקים

זו מורכבת מחלקים שונים והממשלה, או מישהו אחר, כל אחד מאתנו, המציע

תקון, יכול תקון זה לפעמים להיות בסתירה לחוק אחר.

הדוגמאות שהביא חבר הכנסת בר-יהודה הן

נכונות. כך למשל, אנו נדון היום בחוק הבחירות. התקונים שהוצעו הם

בקשר לסעיפים הדנים בבחירות ואני לא אוכל להציע פתאום תקון לסעיפים

הדנים במטכות ראש העיר. זה חורג מהמסגרת, לזה אומרים: אין זו זכותך כחבר

כנסת, להציע חוק מיוחד, אבל כל מה שנוגע לבחירות רשאי כל חבר כנסת להציע.

משום כך אני מבקר ביסוס חיובי, הייתי

מבקר שכל התקנון יהיה מנוסח בצורה חיובית, ולא יהיה מורכב מנסוחים

ג. בר-רב-האי:

בדרך כלל טוב לנסח חוק בצורה חיובית. בטכום: אני תומך בהצעה המשותפת שהוגשה: " בזמן דיון על הצעת שינויים בחוק או בתיקון לחוק קיים - יכול כל חבר הכנסת להפיע שינויים או תקונים גם בסעיפים של אותו החוק שלא הוצעו בהם שינויים או תיקונים ע"י מכניסי ההצעה, בתנאי שהסעיפים האלה דנים באותו הנושא שהשינוי או התיקון המוצע נוגע בהם.

זו הוראה ברורה וזו אכן הבוחן היחיד-

של הצעות תקונים אלה.

ביחס לחוק הטייט השאלה היא אם התקונים

מתאימים או אינם מתאימים אבל זו היא שאלה "אד-הוק"

א. מזור: למרות שאיננו מדברים במיוחד על חקק

הטייט, עלי להגיד לכם שבשעה שדנו בוועדת

הכלכלה על חוק הטייט, וחבר הכנסת פרמינגר, הציע תקונים נוספים, הודיעו שר התחבורה והיועץ המשפטי שהם עומדים להביא חוק טייט חדש בקרוב, ואם אנו נקבל תקונים נוספים לאלה שהוצעו, אנו רק מקלקלים או עושים עבודה מיותרת (י. בר-יהודה: או מתקנים - על זה הכנסת מחליטה) ותקונים אלה עלולים להיות בסתירה לחוקים אחרים. אנו אז החלטנו, "דיה לצרה בשעתה" ולא לדון בשום הצעות תקונים נוספות.

י. הררי: אם ביקח את חוק שדות הבטחון: הטמשלה

הציעה כך וכך תקונים וחבר ועדה ירצה

להוסיף תקון משלו. ואז, תעמוד לפנינו אותה השאלה אם חבר יכול להכניס תקון או אינו יכול, מפני שיגידו לו שרק הצעות אלה עברו בכנסת.

גב' הנמן: הבעיה שדנים כאן עליה, היא רק צד אחד

של המטבע, ז.א. איך דנים בהצעת חוק שהוא

מתקן חוק קיים. אותה השאלה באיזון מדה אפשר להציע תקונים להצעת חוק מתעוררת גם לגבי הצעות חוק שאינם תקונים לחוק קיים אלא הצעות חוק מקריות.

אותה הבעיה האחרונה נמצאת בסעיף השני של סדר

שעומדים לדון בו היום. משום כך יש לראות את הבעיה, לא רק כבעיה על

סדר האופן הדיון בהצעת חוק המתקן חוק, אלא, בכלל, איזה הצעות אפשר

להביא לתקן הצעה העומדת לדיון, אם זאת הצעת חוק מתקן או הצעת חוק מקורי,

גב' הנסן:

ובענין זה יש הוראות מפורטות בפרלמנטים המשמשים לנו דוגמה, הפרלמנט הבריטי והפרלמנט האמריקאי: בשני הפרלמנטים קבלו תקנות מפורטות האומרות: "הצעת תקון מותרת רק לאותו נוסח העומד בדיון". האנגלים מבטאים את זה

והאמריקאים מבטאים זאת בצורה שלילית: אין להביא איזוף הצעה או דרישה לתקון שהיא בנושא שונה מהנושא העומד לדיון גם בהסוואה של תקון".

משום כך אני חושבת שאין השאלה כאן שאלה אם הצעה שבאה לדיון פורגעת ^{באופן מסוימ} ~~באופן מסוימ~~ בתכניות, זאת שאלה בנוגע בעצם הדיון בתקנון הכנסת.

אשר להפעת חבר הכנסת בר-יהודה

ובר-רב-האי, אני רוצה להדגיש שהצורה החיובית המופיע^ת כאן אינה מתאימה

כל-כך, אם היא מתייחסת למקרה מיוחד של תקון חוק. אם אני אומרת

"חבר יכול להביא הצעה לתקון הצעה" - זה בסדר. אבל אם מדברים על מקרה

מיוחד של תקון הצעת חוק המתקן חוק, צריך להגביל זאת באיזו צורה.

משום כך הבעיה של חיוב בסעיף זה אינה כל-כך נכונה.

שנית, ברצוני לשאול את חברי הכנסת

בר-יהודה ובר-רב-האי; הנוסח אומר: "בדיון על הצעת שנויים בחוק קיים

או תקון בחוק קיים" - זה היינו הך. הצעתי היא: "אין להציע תקון

בחלק אחר של החוק, סלבד תקון הבוגע לעצם הענין שהוא נושא של הצעת

התיקון".

אפשר אולי לשלב את שתי ההצעות לכתוב

"לא רק לגבי החוק המתקן ולגמור באופן שלילי.

י. הררי: אני מסכים את דיוננו בשאלה זו,

ה ח ל ט ה:

באופן עקרוני מתקבלת ההצעה הנאה: "בדיון על הצעת חוק המתקן חוק קיים אין להציע תיקון בחלק אחר של החוק הקיים אלא אם התיקון בוגע לעצם הענין שהוא נושא הצעת החוק המתקן"

ניסוחה המופי של החלטה זו נמסר למשרד המשפטים

ולכשתוחזר לוועדה, ההחלטה המנוסחת תועמד להצבעה מבלי לדון בה מחדש.

3. דיון בשאלה שהתעוררה בוועדת החוקה בקשר לחוק הגנת החייל
(שכירות משנה) וחוק הגנת העולה (שכירות משנה):

י. הררי: הכנסת העבירה לוועדת החוקה את 2 החוקים

האלה הנותנים זכויות מיוחדות לחיילים

ועולים, על אף הסעיף בחוזי השכירות האוסר לדייר להשכיר חצר לדייר משנה. בוועדת החוקה הוצע שהענקת זכות זו תחול לא רק על עולים חדשים וחיילים אלא גם על כל אזרח אחר. לעומת זאת טען שר המשפטים שהצעה זו סהוה הצעה חדשה לגמרי לחוק חדש שלא עבר קריאה ראשונה בכנסת ולא היתה זכות בכנסת לאף אחד לדון בבעיה זו, ולכן אין הועדה, כשלעצמה, יכולה להכניס שנויים כל-כך מרחיקי לכת. ההצעות שהוגשו היו הצעות ברורות רק ביחס לחיילים ורק ביחס לעולים חדשים.

ועדת המשנה של ועדת החוקה החליטה להעיר

את הבעיה למליאת ועדת החוקה ושם טען מישהו שזה ענין של ועדת הכנסת ולא של ועדת החוקה, כיון שזהו ענין של נוהג ותקנון הכנסת. ועדת החוקה החליטה להעביר את הבעיה אלינו ועלינו לקבוע, לא דוקא בקשר עם בעיה זו, אלא באופן כללי, מה הנוהג אם ועדה רוצה לשנות חוק עד כדי כך שהוא נהפך לדבר אחר, אם הועדה חייבת להביא זאת למליאה בהמצאה או שהיו חלוקי דעות בוועדה והכנסת צריכה להחליט אם להחזיר אוועדה עם הצעות חדשות או לא.

ד. בר-רב-האי: בוועדת המשנה היו למעשה שתי הצעות,

האחת מרחיקה לכת מן השניה. הממשלה הביאה שתי

שתי הצעות חוק נפרדות, האחת להתיר השכרת משנה לעולה והשניה להתיר השכרת משנה לחייל. ההצעה הראשונה שהוגשה ע"י חברי הועדה היתה לאחד את שני החוקים האלה יחד בחוק אחד. באו חברים אחרים ואמרו: "מדוע דוקא שני סוגים אלה? יש לבטל בכלל את האסור לשכירות משנה, ולנסח חוק חדש שיהיה בו מסוים בשול הסעיף הזה המופיע בחוזי השכירות הסטנדרטיים בארץ שכל אחד מאתנו, בתור דייר, חותם עליהם כמעט בהיסח הדעת". לבטל את הסעיף הזה לגמרי ז.א. להקנות לכל דייר זכות להשכיר חלק מדירתו. כתוצאה מהצעה זאת התעוררה השאלה הפרוצסואלית, אם תקון כזה, שהוא כל-כך מרחיק לכת, אפשר לראותו כהמשך של דיון בהצעת החוק שהובאה בפני הכנסת, וקריאה הראשון בפני הכנסת התקיים במסיבות אחרות לגמרי ואולי נגע, או לא נגע בבעיות אלו - בכל אופן זה לא היה הציר של הונוח.

בר-רב-האי:

אני רואה פה 2 אפשרויות: החוקים האלה הובאו לידיעת הממשלה. לו היתה הממשלה אומרת "אני מקבלת את התקונים האלה, תחזירו לי את החוק ואני אנסח נוסחה אחרת", היה הענין בשבילנו נגמר כי ברור שהחוק היה מובא מחדש לכנסת לקריאה ראשונה בתור הצעת הממשלה. הממשלה לא הזדהתה עם אף אחד מהתקונים האלה, אלא עומדת על הצורה שהיא הגישה.

השאלה היא אם אנחנו מנענו מועדת

הכנסת אפשרות של וכוח כללי על הצעה זו ויש הכרח לתת לכנסת כולה, ולא רק ל-15 חברי ועדת החוקה להתוכח עליה. משהו דומה לזה יכול היה להיות עם הצעת החוק של חבר הכנסת עדה סימון - הממשלה הכניסה הצעה וחברת הכנסת עדה סימון לא הסתפקה בה.

י. בר-יהודה: אני חושב שיש לדון על זה יחד.

ד. בר-רב-האי: במדה שהממשלה אינה מזדהתה עם הצעות

אלו, אני מציע שהצעה תוחזר למליאה

לדיון מחדש. לא נסנע מ-120 חברי הכנסת את האפשרות לדון בהצעה.

בתאם לתוצאות הדיון הזה נחזור לדון על פרטי ההצעה ה^לניה.

י. בר-יהודה: אני בדוגמא, רק כדוגמא, רוצה להביא

דוקא את המקרה השני - הצעת חברת הכנסת

עדה סימון. אנו לא נחליט כעת על הצעת חברת הכנסת עדה סימון. אנו נחליט על נוהג ואני חושב שזה בדיוק אותו הדבר. הממשלה הציע חוק וחבר כנסת באותו ענין בערך הציע חוק, אבל לא בדיוק, אם זה בדיוק זה בגבולות התקונים ואותו חומר, אם הממשלה מקבלת - אין ענין, אבל היא לא מקבלת. מתעוררת השאלה. במקרה שבאותו זמן שהחוק של הממשלה עומד לדיון, חבר הכניס הצעת חוק, בין אם החבר הכניס הצעה בזמן הדיון הועדה, הוא יכול להסתפק ולא להסתפק בזה ולהדפיס את זאת בצורה של הצעה.

בשני המקרים האלה, כאשר בזמן הדיון על חוק הממשלה, חבר מכניס הצעה "פרייט ביל", או בוועדה מכניס חבר הצעה שהיא מגיע עד ל"פרייט ביל",

בשני המקרים האלה, הענין חוזר לדיון כללי בכנסת. כלומר, אז, לא

צריך להיות ויכוח לסדר היום, אם מעמידים את זה לדיון, לפני שהדבר

עומד כבר בסדר היום. זה חוזר לקריאה ראשונה לכנסת, והועדה דנה

בדברים הגובלים האלה, יחד, ומביאה את הצעתה. אני חושב, שצריך להיות

"פאיר" ולהוסיף, שהממשלה רשאית לדרוש, שהצעתה היא בקריאה שניה,

תובא לא כהסתייגות. אם נאמר. הועדה מסבלת דבר שהוא הרחבה הממשלה

י. בר-יהודה:

רשאים שההצעה שלה תובא לא כהסתייגות שלה או של מישהו מהחברים, שתומך בה בוועדה, אלא בדבר שלם במליאה.

י. הררי: אני חושב שבצורת הדיון על חוקים שישנו

אצלנו, -שלמעשה דנים בחוק רק פעם אחת בכנסת,

ואחר-כך הוא עובר לוועדה ומהוועדה הוא חוזר מבושל סכל צדדיו, ואי אפשר בשום פנים בכנסת להוסיף איזה שהוא תקון נוסף לתקונים שהוצעו ע"י הוועדה - אין כל מוצא אחר בשעה שמישהו בוועדה בא לשנות את החוק או להציע שנויים מרחיקי לכת, מאשר להחזיר את החוק או את הצעת התקון לדיון מקיף של כל חברי הכנסת, כדי שהמיעוט תוכלנו לקבוע את עמדתו, ואחר-כך להחזיר אותו לוועדה שנית.

בכל הויכוח הזה, אם מקבלים זאת, יש עוד בעיה,

והיא - מי מחליט אם העניין הוא שנוי, או הצעה מרחיקה לכת עקבדי לשנות את פני החוק או לא. פה יכולות להיות 3 אפשרויות או אפילו 4. אם הממשלה טוענת שזה שנוי - זה אומר באופן אוטומטי חזרת למליאת הכנסת. יכול להיות שהוועדה שמטפלת בעניין מחליטה ברוב דעות, ויכול להיות שמעבירים את הבעיה לוועדת הכנסת וועדת הכנסת מחליטה. האפשרות הרביעית היא, שעצם העובדה שמציעים משהו נפרד, זה באופן אוטומטי מחזיר את כל החוק למליאת הכנסת. זה כמו בן מסוכן, מפני שבמקרים שירצו להאיש את הפרוצס של קבלת חוק, אפשר יהיה להכניס כל הזמן הצעות חדשות. אני מעמיד את הבעיה הזו גם כן לדיון, מפני שהחלטתנו לא תהיה שלמה אם לא נחליט גם בעניין זה.

גב' הנמן: אני רוצה להדגיש דבר אחד, שאני הצעת החוק של

חברת הכנסת עדה מיטון, זה עניין מיוחד במינו,

ודורש החלטת ועדת הכנסת, או ועדת התקנון, על אופן הדיון לגבי הצעת חוק המובא ע"י חבר כנסת ולא ע"י הממשלה. אני מציע לדון באופן כללי בבעיה זו.

כאן אני רוצה להדגיש שנראה לי שיש טעות בנוגע

לתהליך של החזרת עניין של תקון למליאה. אין דבר כזה בפרלמנטים אחרים.

יש תקון לעצם העניין, שהוא מותר, ותקון שאינו לעצם העניין - אינו מותר. אם

אינו מותר, לא מכניסים את ההצעה למליאה שהיא תתיר זאת. ההצעה יורדת

מעל הפרק. אפשר להביא הצעה אחרת שתדון בנושא ודנים בה כבהצעת חוק חדש.

גב' הנמן:

משום כך, אין תהליך של החזרת תיקון

להצעת חוק למליאה. בנוהג של הפרלמנט

הבריטי, שיש איסור מוחלט להביא הצעת תיקון - לא רק לדון על הצעת תיקון ולהחליט עליה, אלא בכלל להביא לדיון חוק חדש שאינו לענין. אבל, ישנם תיקונים שהם לענין, ובכל זאת מצריכים שנוי השם של החוק. במקרים כאלה, אם, כשלעצמה, הצעת התיקון היא לעצם הענין, וזה מצריך תיקון שם החוק, מביאים את ההחלטה של הועדה למליאה ומבקשים החלטה, בתור החלטה מיוחדת (שינוי השם). זהו תיקון שהוא מותר לעצם הענין. הבעיה היא להחליט מה זה לעצם הענין ומה זה לא לעצם הענין. על בעיה זו יש תקדימים רבים שנאספו בכמה כרכים של החלטות של הפרלמנט האמריקאי. על שאלות כאלה עונה התקנה האומרת, שאין להביא הצעה על נושא אחר בהסוואת של הצעת תיקון. זאת היא התקנה 16 (7). לפירוש התקנה הזאת יש מאות ואלפים החלטות של נשיא בית-הנבחרים, הספיקר, או של יו"ר ועדת כל הבית. והם במשך הזמן - התקנה היא כבר בת 150 שנה - פתחו איזה פירוש די מועיל לאותה השאלה, מה זה לעצם הענין ומה זה לא לעצם הענין.

בין העקרונות, שנקבעו בענינים אלה

יש כמה המועילים לנו. יש כלל אחד האומר, אין לתקן הצעה מיוחדת על-יד הצעה מיוחדת אחרת. למשל, הביאו הצעת חוק האוסרת להעביר ידיעות על הסחר בצמר-גפן, כדי למנוע ספקולציה בתקופה מסוימת. ובה הצעה להוסיף להצעה זו גם איסור העברת ידיעות בסחר חיסים. החליטו: שאמנם הענין הוא ענין, שנוגע לאיסור העברת ידיעות, אבל ההצעה היתה מיוחדת, לא כללית, בנוגע לצמר-גפן. לכן לא מותר להוסיף איסור על העברת ידיעות הנוגעות לחטים.

יש אולי, עוד תקדים שיוכל להדריך

אותנו - שהביאו חוק להעלות את משכורת הפקידים לשנת 1918. הנושא היה "העלאת משכורת פקידים". הציעו להסיל את העלאת הזו גם על החדשים האחרונים של 1917. החליטו: כי ההצעה אינה לעצם הענין, מפני שעצם הענין, הוא הצעה מיוחדת, לא העלאת משכורת של פקידים, אלא העלאת משכורת של פקידים ב-1918. משום כך, אין להוסיף ענין מיוחד אחר.

גב' הנמן: עוד עקרון אחד שנתגבש, אומר, שאין לתקן הצעה מיוחדת ע"י הוראה כללית.

בענין זה יכול אולי לשמש לנו כדוגמא המקרה הבא:
הביאו חוק לאסור יבוא סחורות מיוצרות

ע"י אסירים, יושבי בתי-מחסה ועובדי כפיה. הציעו להכניס הוספה:
"אסור יבוא סחורות המיוצרות ע"י ילדים". דחו את ההצעה הזאת כלא לענין, מפני שהענין הוא לא "אסור יבוא סחורות", אלא "אסור יבוא סחורות מיוצרות ע"י סוגים אלה ואלה".

אם נשווה את העקרונות עם החוק שלנו, אנחנו

לא הבאנו הצעה לשנות את חוק השכירות, באופן כזה שיהיה תמיד מותר להשכיר בשכירות משנה, אלא להרשות לטובת חיילים או לטובת עולים בלבד. הנושא שנדון הוא לא חוק השכירות, אלא הקלות לעולים, והקלות לחיילים, ולפי כל הדוגמאות שהבאתי מהנוהג בפרלמנט האמריקאי, אני בטוחה, ששם בפרלמנט זה, היו דוחים את ההצעות להרחיב את הנושא.

א. מזור: לדעתי חוק זה, עלול להשפיע על דברים

רבים. אני למשל, רואה בחוק זה, את האסון

הגדול ביותר שאפשר להביא למדינתנו. אם רוצים לעשות כך, צריך לאפשר לפחות ל-120 חברי הכנסת להביע דעתם בענין זה. באופן כזה, יכול חבר להציע שנכלל לא ישלמו שכר דירה. לדעתי יש להחזיר הצעת תיקון כזו למליאה.

ש. כ"ץ: מר מזור תאר אופירה של טרגדיה. אני איני

רואה כל טרגדיה. כל מה שאמרה הגב' הנמן,

טוביח, שצריכים לדון בכל ענין לגופו. אי-אפשר לפסור, שבמקרה זה או אחר החליטו כך. אני איני חושב שהדוגמאות שהיא הביאה יכולות להורות ש לנו משהו. אם היא קובעת, שהצעה שנחשבת כחדשה אינה יכולה להחשב כתיקון, ברור, שבכל מקרה יש להחליט אם הצעת החוק היא תיקון או לא. מה שאומרים האנגלים ובאמריקאים אינו מלמד אותנו. השאלה היא, מי יחליט אם הדבר הוא חדש או לא חדש. אי-אפשר להסכים שהממשלה תחליט, כי אז הממשלה תחליט, על כל תיקון שאינו נראה לה שהוא דבר חדש ושאסור בכלל לדבר עליו. כל ענין יכול להדחות למשך חדשים, וצריך שיהיה גוף שיקבע בעניינים אלה. למשל במקרה הנידון הממשלה לא התכוונה לשנות את חוק שכירות הדירה, אבל אגב אורח, היא הכניסה פרצה כזאת, שלדעתי ההצעה להרחיב את החוק היא תיקון ולא

ש. כ"ץ:

שנוי יסודי. הייתי מציע להוסיף לתפקידי ועדת הפרושים, את התפקיד להחליט במקרים כאלה אם ההצעה היא חידוש או תיקון.

י. סרלין:

אני רוצה להחזיר אתכם קצת לפרקטיקה

שלנו. עד עכשיו, אמרנו לקבוע איזה הנחות.

עד עכשיו אמרנו, שמקור החקיקה נמצא בידי הממשלה ובידי חברי הכנסת. או שהממשלה מביאה חוק, או כל חבר כנסת יכול להביא הצעת חוק. מה עשינו עם חוקים שהממשלה הביאה? אני מדבר על חוקים, ולא על תיקונים, שהממשלה מביאה הצעת חוק לקריאה ראשונה, ובקריאה ראשונה, לאו-דוקא מוכרחים להצביע על כל התקונים שרוצים להכניס בחוק אלא אפשר לדבר באופן כללי ובפרטים אפשר לנגוע אחר-כך, בוועדה המתאימה. והועדה, על סמך מה שהיה עד עכשיו, היתה מרשה לי להכניס תקונים לחוק, גם שלא נאמרו ולא נזכרו בויכוח הכללי, ובצדק, זה רוצה לומר, שנתתם לוועדה גם כן סמכות של מקור חקיקה לעצם החוק הזה. אני חושב, שהנוהג הזה עד עכשיו, היה נוהג טוב, בין אם הוא קיים באמריקה או בבריטניה ובין אם הוא אינו קיים באמריקה או בבריטניה. לפעמים, כשהתיקון שנה בסעיף זה או אחר, את מהות הסעיף, לא העברנו אותו לקריאה מחדש, משום שכל חוק היה חדש והועדה לקחה לעצמה זכות של מקור חקיקה. את זה אפשר להשאיר גם להבא.

עכשיו, השאלה היא, מה הדין, אם הממשלה

אינה מביאה הצעת חוק, אלא הצעה לתיקון חוק קיים. כאן צריך לנהוג אחרת, מאשר נוהגים בחוק חדש, כי בשעה שהממשלה מביאה הצעת תיקון בפני הבית, מופיע ענין מסוים בלבד. משום כך, הועדה, כשהיא מטפלת בהצעת התיקון, יכולה רק לטפל בשאלה, שהתעוררה בויכוח הכללי, בקריאה הראשונה, כי הענין היה מצומצם לדבר מסוים, לתיקון. הבה למשל, הוצא תיקון לחוק שירות הבטחון בשני סעיפים. אי-אפשר, תחת הסוואה של התיקונים האלה, שהממשלה הוצעה להכניס, כשנבוא לוועדה, להתחיל לחטט בכל החרק מחדש, כי אין זה נוגע לענין שהובא על-ידי הממשלה.

עכשיו, ישנו דבר שלישי, כשהממשלה מגישה

הצעת חוק, ובעת ובעונה אחת מגיש חבר כנסת הצעת חוק. אם היה דיון בכנסת בקריאה ראשונה, זאת אומרת בשני החרקים, הועדה יכולה לטפל בשני חוקים אלה, כפי שהיא מטפלת בכל חוק באופן נפרד. אם ישנם שני חוקים, האחד שהובא

י. סרלין:

על-ידי הממשלה, ובעת ובעונה אחת - זה קורה לעתים רחוקות - חוק שהובא על-ידי חבר הכנסת. על הועדה לטפל בשני חוקים אלה באופן נפרד. היא יכולה בחוק אחד לטפל בגופו של העניין, וביחס לחוק השני לומר, שהיות והחוק הזה מטצה את החומר כולו, ואנחנו יכולים להכניס תקונים בחוק אחד אין צורך לטפל בשני חוקים, והיא בוחרת לה כבסיס את אחד החוקים האלה.

דבר אחרון, כל מה שאמרה לנו הגב' הנסן,

מוכיח לנו, שאנחנו נצטרך גם כן בכל פעם לקבוע לגופו של עניין. זאת אומרת, אנחנו יכולים לקבל עקרון האומר, אם אני מדבר על הצעות תקונים, שאין הועדה יכולה, בקשר עם תקונים, בהסוואה של תקונים, לשנות את מהות החוק בללו. איני מנסח את זאת, אבל זה צריך להיות העקרון, ועלינו רק לקבוע מידי פעם לעצם העניין.

הבעיה העומדת לפנינו היא, מה המוסד בכנסת, שצריך מדי פעם בפעם, אם מתעוררת שאלה כזו, לקבוע אם זה פוגע למהות החוק, אם אין הסוואה להשיג על ידי תקון דבר, שלגמרי לא עמד לדיון. אני הייתי אומר, להביא את העניין תמיד לדיון בוועדת הכנסת.

א. ציזלינג: אני איני רחוק מהצעות חבר הכנסת סרלין. אין שאלה

ביחס לתקונים. כל תקון שנכנס, יותר קל לקבוע באיזו

סדר אנחנו נתונים בתחום העניין, והממשלה יכולה לומר כי בעניין אחר אי-אפשר להביא זאת בצורה אחרת לסדר לסדר-היום.

אשר לחוקים - אם רוצים למנוע תסבכות,

לדעתי יש לזה תקנה. בעקיפין לקבוע דרך קלה פחות או יותר, לצירים להגיש הצעות חוק עצמאות. כמובן, אפשר יהיה להסיר את ההצעות ואפשר יהיה להמנע להן. אם תנתן לציר אפשרות להכניס הצעה חוק, לא תוכל הממשלה לעכב את הדיון, כי העניין יהיה לגופו. לדוגמא אביא את חקקהחנוך. בהצעת חוק החנוך לא נכללו גנים ואנו הוספנו גם זאת. לו היינו נוהגים לפי הדוגמאות של הפרלמנט האמריקאי הרי שלא היינו יכולים לעשות כך.

א. ציזלינג:

בכלל יש הבדל בין מדינה שיש לה מסורת חוקים ובינינו.

בחוק לנכסי נפקדים הכנסתי הצעה לאסור

מסירת נכסי המדינה. אפשר לומר: זה לא שייך לענין. אבל אי אפשר לומר שזה אינו שייך לענין במציאות שלנו של חוסר חוקים. מוכרחה להיות מסגרת יותר רחבה לעכנסת תקונים, אם זה חוק חדש.

אשר לתקונים, אני מסכים להגבלות מסוימות, ואז צריך לפרש מה נוגע לענין ומה לא, ואם יש להביא זאת בפעם השניה לכנסת או לא.

אולי צריך בכלל להנהיג אצלנו נוהג שתהיינה

3 קריאות ממש: קריאה ראשונה - כרגיל; קריאה שניה - מניחים על השולחן את סכומי הועדה וההסתייגויות ונותנים אפשרות לחברי הכנסת להציע הצעות תקונים; וקריאה שלישית - הצבעות. כן רצוי שתהיינה בוועדות גם כן שתי קריאות. יכול להיות שאם נלך בדרך זו נמנע מאובסטרקציות וניתן בסיס נכון לתחיקה כפי שמתאים לנו לשעת חידושן הלכות.

י. סרלין: מי יקבע בקשר להצעות התיקון.

א. ציזלינג: ועדת הכנסת תקבע. לא יתכן שלכל ועדה יהיה נוהג משלה.

י. הררי (ליו"ר ועדת החוקה, נ. ניר): אנו דנים באופן כללי ולא בשאלה שהתעוררה בוועדה החוקה במיוחד.

נ. ניר: אני מתאר לי את הדבר פשוט מאד - אם הממשלה מכניסה חוק ואם בוועדה רוצים להרחיב את החוק עד כדי כך שיכול להווצר רושם שזהו חוק חדש, הועדה המספלת בענין זה צריכה להביא הצעה זו לכנסת לקריאה ראשונה והכנסת מקבלת או אינה מקבלת את ההצעה.

י. הררי: השאלה היא מי יחליט שזה ענין חדש.

נ. ניר: במקרה שמתעוררת שאלה כזו בוועדה המספלת בדבר, מוסרים לוועדת הכנסת להחליט אם זה דבר חדש. אם זה דבר חדש ברור שיש צורך בקריאה ראשונה בפעם השניה. אם ועדת הכנסת מחליטה שזה לא דבר חדש, זה הולך בדרך הרגילה.

י. הררי:

כדי לסכם נדמה לי, ראשית כל, שיש הבחנה חשובה מאד, שחבר הכנסת סרלין ציין, אם זה חוק חדש בכלל הנוגע לנושא שאין עליו עוד חוקים, ואז יכול כל חבר ועדה להציע כל מיני הצעות ושנויים, מפני שההנחה היא שבמליאת הכנסת, בקריאה הראשונה הוכוח היה כללי. ברצוני לדעת אם ישנה הסכמה לנקודה זו.

גב' הנמן:

אין דק 2 סוגים של חוקים כאלה. הצעת חוק המתקנת חוק קיים וחוק חדש, אלא יש גם חוק חדש שהוא נוגע בחוק קיים - זאת הדוגמא של חוק הגנת החייל, שכירות משנה, שזהו חוק חדש, ובכל זאת נוגע בחוק קיים.

י. הררי:

לדעתי אין עוד סוג.

ח. וילקנפלד:

נדמה לי שאין יסוד להבחנה בין חוק מתקן וחוק חדש. השאלה הזאת אם זה חוק מתקן או חוק חדש היא לעתים קרובות טכנית גרידא. לפעמים אנו עומדים בפני צורך לשנות את החוק בנקודה מסוימת, ואנו אז שוקלים אם לעשות זאת מדרך של תקונים, או בדרך של חוק חדש המבטל את החוק הקודם, או לעשות זאת בצורת חוק נפרד.

נדמה לי שלצורך העניין הנדון כאן, אין יסוד

להבחנה זאת. הקובע הוא הנושא של התקון או של החוק בין זה חוק מתקן, בין שזה חוק חדש. אם זה חוק חדש, נניח, החוק ל"עוד השקעות הון", הנושא הוא "עודד השקעות הון". בגבולות הנושא הזה אפשר לעשות שנויים ותקונים. אם החוק הזה מביא הקלות לשכירות לחיילים, הנושא הוא כאן התרת שכירות משנה, או התרת שכירות משנה לחיילים. מדי פעם בפעם יאטרכו להחליט מה הוא הנושא. כשבאים לתקן את החוק הפלילי בקשר לגיל הנשואין,

הנושא הוא "קביעת גיל מינימום לנשואין" ובין שהנושא הזה הובא בפני הכנסת בצורה של חוק לתקון החוק הפלילי, ובין זה הובא בפני הכנסת ע"י חברת הכנסת עדה מימון, בצורה חוק אחר לגמרי, זה אותו הנושא.

אין זה מקרה שבכל הפרלמנטים, בתקנון,

אין הבחנה זאת קיימת בין חוק מתקן חוק ובין חוק חדש.

י. בר-יהודה:

אצלנו אין חוק מתקן, אלא דק חוק חדש.

י. הררי: תרשה לי להגיד לך שכל התקנות אינם שונים כקליפת השום, כי שם אחרי שהחוק חוזר מהועדה מתקיים וכוח כללי.

ח. וילקנפלד: כאן בקשר לחוק הנשואין הצבעתי על דוגמא שעל אותו נושא הובאו 2 חוקים, האחד בצורת חוק מתקן והשני בצורת חוק חדש. על נושא זה אפשר להביא תקונים. אי אפשר בהזדמנות זו, להכניס תקונים בסעיפים בחוק הפלילי הדנים ברצח וגניבה. בעקבות דבריו של היושב-ראש עלי לומר שדוקא משום שהפרוצדורה אצלנו היא יותר מהירה, והעובדה שאצלנו יש רק בית אחד ולא שני בתים, סחייבים יתר זהירות. לגבי הרחבת המסגרת בשלב של הועדה - אומרים חוק חדש, חוק על נושא שלא היה פה בכלל. אם מביאים חוק על שרות הבטחון, זהו נושא החוק ובמסגרת הנושא אפשר להכניס את התקונים. יש חוק שהנושא שלו הוא מצוטצם כגון, גיל הנשואין, ויש חוק שהמסגרת שלו היא רחבה. הנקודה העיקרית היא זאת, שנדמה לי, שלצורך קביעת כלל אין הבחנה בין חוק מתקן ובין חודש חדש, ובין חוק חוק חדש הנוגע בעקיפין בחוק הקיים.

י. הררי: אני מציע לקבוע את העקרונות פדלקמן: כל שנוי באותו ענין ובאותו נושא - אין ספק שיכול להעשות. כל שנוי בנושא חדש חייב לחזור למליאה והמליאה צריכה לדון מחדש בקריאה ראשונה והיא מחליטה אם להחזיר לוועדה לדון.

י. סרלין: נדמה לי שיש כאן הסכמה כללית של הועדה: אם ההצעה היא הצעת חוק חדשה שאינה נוגעת לענין, ואינה באה לתקן חוק קיים, הועדה חופשית לפעול כמקור חקיקה.

גב' הנמן: איני רוצה עוד פעם לחזור על מה שאמרתי קודם: נדמה לי שיש כאן טעות - הועדה יכולה רק להציע תקונים לנושא עצמו. אם קובעים - איננו מחליטים כאן מי קובע - שהצעת התקון אינה לעצם הענין, אין אפשרות להעבירה למליאה, ההצעה נופלת ומי שרוצה להגיש אותה, חייב להגישה למליאה.

י. הררי: הועדה יכולה פה אחד לרצות בתקון - על כך אנו צריכים להחליט.

יכולה להיות השקפה שכל תקון שהוא בבחינת חוק חדש אין הועדה יכולה להחזירו למליאה, אלא החבר הרוצה בתקון חייב להציע הצעת תקון פרטית לכנסת.

ישנה אפשרות שניה והיא - אם מתעוררת בוועדה בעיה כזו, וזה תוך כדי דיון בחוק שכבר העבירה הכנסת לוועדה - יכול גם להיות מצב שכל הועדה רוצה לדון בחוק ואומרת שאינה יכולה לדון בו כיון שהמליאה לא דנה בזה - ואז, מעבירים למליאה, הועדה מפסיקה את הדיון, המליאה מעבירה לוועדה וממשיכים בדיון.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה שהמצב יהיה כפי שהגדירה אותו הגב' הנמן - 7

בעד ההצעה שלועדה תהיה הסמכות להעביר חוק לכנסת לקריאה ראשונה בפעם השניה - 8

הוחלט: שלועדה יש הסמכות להעביר חוק לכנסת לקריאה ראשונה בפעם השניה.

י. סרלין: מה דין החלטה זו?

י. הררי: החלטה זו משמשת כתקדים עד אשר נדון בתקנון.

עכשו עלינו להחליט אם אנחנו מכניסים הבחנה בין חוק חדש שמבניים חוק חדש, כמו נביח, חוק שרות הבטחון, ובין חוקים שקבלנו לתקון חוקים קיימים. הצעתו של מר וילקנפלד היא, שאין כל הבדל ושהנושא הוא הקובע. חבר הכנסת סרלין אומר שיש להבחין בין חוק חדש ובין חוק המתקן חוק קיים. חבר הכנסת ציזלינג מצטרף לדעתו של חבר הכנסת סרלין.

י. בן-אהרון: לדעתי אין הבחנה.

ח. וילקנפלד: אני שוב אומר שאין יסוד להבחנה. ברגע שיוכרע במוסד,

המוסד להחליט מה הוא נושא החוק, שנושא החוק הוא

למשל, חוק למוד חובה, אפשר להוסיף תקונים במסגרת נושא זה.

ה צ ב ע ה

- בעד הבחנה בין חוק חדש
ובין חוק מתקן - 6
- ב ג ד - 8

הוחלט: הנושא הוא הקובע.

היו"ר י. הררי: הבעיה כעת היא מיהו הקובע אם זהו אותו הנושא. יש

לפני שלוש הצעות:

- (א) ועדת הכנסת
(ב) ועדת הפרושים
(ג) הועדה עצמה.

ה צ ב ע ה

- בעד ועדת הכנסת - 10
" הועדה עצמה - 3
" ועדת הפרושים - 1

הוחלט: ועדת הכנסת היא הקובעת אם זהו אותו נושא.

ה ח ל ט ה (עקרונית)

חבר ועדה רשאי תמיד להביא הצעת חוק משלו
לכנסת בטישורין - חבר ועדה גם רשאי להציע
תקון או שנוי או תוספת בנוגע לאיזה ענין.
אולם, אם מתעוררת שאלה אם התיקון הוא לעצם
הנושא או לא, מועבר הענין לוועדת הכנסת וזו
תחליט אם ההצעה נוגעת לעצם הענין והועדה
רשאית לדון בו, או, אם אין זה שייך לנושא
החוק, יש להעבירה למליאת הכנסת לדיון בקריאה
ראשונה. ומליאה הכנסת תחליט אם להחזיר את
ההצעה לוועדה לטפולה או לאו.

בסוחה הסופי של ההחלטה הנ"ל נמסר למשרד המשפטים.

ב. ניר: לפי ההחלטה שנתקבלה, האם יהיה בכונן

אם אומר שבמקרה שועדת החוקה מחליטה

שזה ענין חדש, היא יכולה להעביר זאת למליאה.

י. הררי: לפי שהחלטה שנתקבלה זה עתה, ועדת הכנסת

צריכה להחליט. אנו לא נוכל להחליט

בענין זה עד אשר לא יהיה לפנינו הצעות החוקים והצעות התקונים.

אני מציע שכל חברי ועדת הכנסת יקבלו

את הצעות החוקים ואת נוסח ההצעה.

י. בר-יהודה: אם ועדת הכנסת מחליטה לא להביא את

הדבר לקריאה ראשונה, היש רשות הסתייגות

כמו לכל החלטות של ועדת הכנסת?

י. הררי: ועדת הכנסת מחליטה אם זה דבר חדש או

לא, ובאופן אוטומטי זה עובר למליאה.

החשוב בדבר שזה מעכב את עבודת הועדה בענין זה.

י. בר-יהודה: ברור שכל ענינים כאלה הנוגעים לחוק

מסויים, יובאו אלינו בבת-אחת.

נ. ניר: במקרה שהועדה המתאימה מחליטה פה אחד

שזהו ענין חדש, האם בכל זאת יש להעביר

זאת לוועדת הכנסת? לשם מה הפורטליות הזו?

י. בר-יהודה: אנו רוצים באחידות בעבודתנו.

י. קוטווי: אם ועדת הכנסת מחליטה שזה לא דבר חדש

ומישהו מערער על כך, האם ניתנת לו רשות

להסתייג?

י. הררי: אני מציע לרון בזה לכשנגיע לענין זה.

אני בעד זה שהחלטת ועדת הכנסת תהיה סופית.

י. קוטווי: אני מציע להחליט כעת בענין הסתייגויות,

כי תחת לחץ מסויים קשה יותר להחליט.

א. רוזיאל-נאור: אפשר להחליט שאין הסתייגויות.

י. בר-יהודה: אני מביח שאין צורך להחליט על הסתייגויות,

כי ההסתייגויות לא תגיע למליאה בצורת

סדר-היום.

ע. מימון: בסדר היום עומדת הצעה שלי ודוחים אותה מדי

פעם. אני דורשת שידונו בה.

י. בר-יהודה: האם נכון הוא שועדת הכנסת קבלה החלטה,

שהיא תקדים מחייב, שאחת מעשר ישיבות של

הכנסת, היא קודש להצעות החברים? האם הדבר הזה ידוע ליו"ר הכנסת?

י. הררי: לפי הסדר עומדת כעת לדיון הצעתה של חברת

הכנסת עדה מימון. קבלתי מכתב משר המשפטים

המבקש לדעת כיצד נדון בצעה זו. אך, לפני שאנו נגשים לדון בהצעה זו

יו"ר הכנסת, רוצה לומר כמה מלים.

י. שפרינצק - יו"ר הכנסת: בטו' בשבט תמלא שנה לקיום הכנסת. עלינו

לציין מאמעזה, החל ביום חמישי. אני מתאר

לי שנוכל לציין זאת בכמה מלים שאומר בפתיחת הישיבה. בישיבה זו נדון,

באופן סמלי, בדו"ח של ועדת החוקה בענין חוקת המדינה. השאלה היא רק

אם עלינו לקיים לשם כך ישיבה מיוחדת ביום חמישי.

א. מזור: לפי הנוהג היהודי אפשר לציין את היום הזה

ביום רביעי בערב.

הגו' שפרינצק - יו"ר הכנסת: אני מציע למסור את הענין ליו"ר הכנסת והסגנים.

ע. מימון: חברים רבים שדברו כאן, הסתמכו על הצעתי והצעת

הממשלה. זה כבר כמה חדשים שהצעתי את הצעתי

ועד עתה טרם הועלתה לסדר-היום, ובינתיים מתחננות עשרות נעשרות צעירות.

י. הררי: לדעתי הבעיה היא באיזה אופן נדון בהצעת חוק

שחבר כנסת הכניס. עוד בעיה היא - היות והממשלה

הכניסה הצעת תקון לחוק הפלילי, הנוגע להצעת חברת הכנסת מימון, איך ננהג?

נ. ניר: הבעיה הראשונה - מה עושים אם חבר כנסת מכניס חוק?

היו לנו כבר מקרים דומים ועלינו ללכת בדרך השדוטה.

מניחים על שולחן החברים את החוק והמציע מקבל 5 או 10 דקות להנמקת הצעתו.

הכנסת מאליסה להעביר את ההצעה לוועדה, או הממשלה אומרת שהיא מתחייבת

להכניס חוק מתאים בזמן הקרוב, כמו שהיה עם חוק החנוך. או, שהממשלה אינה

אומרת כלום, ומישהו מחברי הכנסת מצי ע להעביר את ההצעה לוועדה המתאימה,

נ. ניר:

או שמישהו מציע להוריד את ההצעה מסדר היום.

הבעיה השניה - בעת ובעונה אחת הוגשו שני חוקים הדנים באותו נושא. הצעת הממשלה והצעת חברת הכנסת ע. מימון ששתייהן דנות ב"גיל הנשואין". לדעתי הממשלה קודמת, ולכן שר המשפטים ירצה על הצעת החוק שלו, אח"כ הגב' מימון תרצה על הצעת החוק שלה, אחרי הדיון הכללי יועבר החוק לוועדה והועדה תדון בשני החוקים המספלים באותו נושא. הבעיה השלישית - העובדה שהצעת חברת הכנסת מימון אינה מגיע לסדר-היום. התקנון שלנו עד היום קבע שהממשלה קובעת את סדר-היום.

י. שפרינצק - יו"ר הכנסת: קבלתי מכתב מהחזית הדתית, בו הם מבקשים לדחות את הדיון בהצעת חוק זו, עד ל-23 לחודש.

י. בר-יהודה: נוסף לדברי חבר הכנסת ניר, שאנו מסכימים להם, עלינו להחליט שהעניין נראא לנו דחוף. איננו קבועים בזה את המקום המדויק בסדר-היום, זה אינו בסמכותנו. כבר לא פעם נדחו טעופים שעמדו בסדר-היום.

אני מציע שאנחנו נחליט כאן, נמסור את את החלטתנו לנשיאות וזו תמסור לממשלה, כי אנו רואים את העניין הזה כדחוף. אשר לאופן הדיון - יש לפנינו הצעת חוק שהממשלה הגישה, ויש חברת כנסת שיש לה הצעה אחרת, חברת כנסת זו תקבל רשות הדבור בוכוח הכללי ותסביר את מה שיש לה להסביר. בוועדה יתברר אחר-כך אם יש לדון בשני החוקים יחד אם בכל חוק באופן נפרד. לגופו של דבר, כבר אסברתי קודם שנתקבלה החלטה שכל ישיבה עשירית תהיה מוקדשת להצעות חברי הכנסת. לו היינו נוהגים כך לא היתה מתעוררת שאלה של דחית הצעת של חבר הכנסת. אני מציע לקבוע סמתי מתחיל החשבון של 10 ישיבות.

ד. בר-רב-האי: ביחס להחלטה על ישיבה עשירית, עלינו להחליט פעם מה גורל אותם חלקי התקנון, אשר עברו כבר את ועדת הכנסת. נכון שקבלנו החלטה בשורה של פרקים בתקנון - השאלה היא אם באופן אוטומטי החלטות אלה מקבלות תוקף.

י. בר-יהודה: יש לנו החלטה על תקדימים.

ד. בר-רב-האי: מה ששר המשפטים כותב ביחס לצורת הדיון על הצעות החוקים שמגישים חברי הכנסת אינו עונה על שאלה זו. פה יש מצב מיוחד במינו. אלה הן שתי הצעות מקבילות. אני מקבל בתקונים מסוימים את הצעת היסוד שלו. אבל אין זה עונה על הבעיה. איננו יכולים להסתפק בדיון על אותו דבר פעם בישיבה הראשונה ובישיבה העשירית. איני מתאר לעצמי שאדבר היום בקשר להצעת הממשלה ולא אדבר על הצעת חברת הכנסת מימון. איננו יכולים להעלים עין שהצעה זו קיימת. אני מסכים שתנתן לחבר הכנסת עדנה מימון רשות הדבור הראשונה, מפני שיש לה שורה של הצעות.

ביחס לדחיפות העניין - אין חלוקי דעות.

י. הררי: אנסה לסכם את הדיון:

(א) ביחס לדחיפות - מסכימים כולם;

(ב) ביחס לסדר-הדיון - עלינו להחליט

אם חברת הכנסת מימון צריכה ראשית כל לבקש להביא את הצעת החוק שלה, כהצעה לסדר-היום. עצם העובדה שהחוק מונח - אינו אומר שההצעה עומדת על סדר-היום. אם לנהוג לפי התקדימים שהיו לנו, החוק הזה היה צריך להיות מובא לכנסת ע"י חברת הכנסת מימון שהיתה מציעה להעמיד את הצעתה על סדר-היום. אני מציע, שמנתן רשות הדבור לחבר הכנסת מימון, שבמלים אחדות תסביר לכנסת כולה, לא רק לוועדת הכנסת מה הדחיפות שבהצעתה ומדוע היא רוצה שנדון בה. והכנסת תחליט שהחוק הזה צריך לעמוד בסדר-היום כקריאה לאשונה.

אני מציע כטכום, שלאחר שחברת הכנסת מימון תסביר מדוע היא רוצה להעמיד לסדר-היום, והכנסת תחליט להעמיד לסדר-היום, יעמדו בפני הכנסת שני חוקים - האחד של הממשלה והשני שהציעה הגב' מימון. יקום חבר אחד ויאמר, שהיות ושני החוקים מקבילים, ינתן לב"כ הממשלה להסביר את הצעתו ולחברת הכנסת מימון להסביר את הצעתה.

אני מציע לא לדון פה איך ובאיזה אופן

יכול חבר כנסת להציע חוקים. את הבעיה הזו אבי מציע להעביר לוועדת המשנה לענייני תקנון. כל זמן שלא החלטנו אחרת, עלינו לנהוג בחוק כמו שנהגנו עד עתה.

ע. מימון: את הצעתי הגשתי ליו"ר הכנסת, ואיני יודעת

מי חילק אותה והניחה על שולחן החברים.

נדמה לי שנהגתי בדרך חוקית. אני עומדת על זאת - בודאי שישנה נקודה

ע. מימון:

משותפת לשני החוקים - שהצעתי היא שונה מזו של שר המשפטים. אני הצעתי הצעה, והצעתי בעינה עומדת, ואני דורשת שהיא תובא לדיון עוד הערב.

גב' הנטון: רציתי לבקש מכם להבדיל בין 2 גורמים.

במקרה הצעתה של הגב' מימון היא באותו

נושא שהצעת שר המשפטים דנה בו. אבל ישנו קו כללי - כיצד מביאים

לדיון הצעת חבר כנסת. היו אמנם תקדימים שחלקו את ההצעות, אבל לא

העמידו אותן על סדר-היום של הכנסת. משום כך אני בדעה שמה שלא יחליטו

במקרה זה, הדבר המיוחד לענין זה הוא שזו הצעת חבר ושהיא יכולה להיות

גם לא לאותו נושא.

צפ' יהודה: אני מבין שחבר מחשיב מאד ענין שלו. אני

גם מבין שהצעה זו היא יקרה מאד לחברת

הכנסת עדה מימון, אבל איני מבין מדוע היא צריכה להיות יקרה לי ולחברים

אחרים, אם במקרה באותו זמן הוכנס חוק דומה באותו נושא ע"י הממשלה.

(י. ודרי: החוק אינו דומה, הוא רק דן באותו נושא). אני מקבל את הדעה

האומרת שההצעות הממשלה יש זכות בכורה.

י. בר-יהודה: אני מסכים למה שיוחלט, בתנאי שמה שיוחלט

יחול על כולם. אני מוכן להצטרף להצעתו של

חבר הכנסת הררי. אם אנחנו נחליט שבזמן שהממשלה מציע הצעת חוק קם

חבר ואומר שיש לו הצעת חוק אחרת, הוא גם כן מקבל רשות הדבור להנמקה,

וזה יהיה הסדר הכללי - אני מוכן לקבל זאת. אם לא, והסדר יהיה כפי

שהיה עד עכשו, אני בעד הצעת חבר הכנסת בר-רב-האי.

ד. בר-רב-האי: ההצעה הזו קיימת בסדר-היום. היא הועלתה.

חברת הכנסת מימון צריכה לנמק את בעית גיל

הנשואין. גם הממשלה בדעה שקיימת בעיה כזאת. החלק הראשון - אנחנו

פטורים מלהעמיד את ההצעה באופן פורמלי על סדר-היום. יש הבדל - יש

הצעת הממשלה, ויש הצעת חברת הכנסת מימון. הצעת הממשלה אינה מספקת

את חברת הכנסת ע. מימון. אני נותן לה אפשרות לבוא בהנמקה בצורה

מקבילה, אבל אני שולל שהכנסת תחליט שקיימת שאלה כזו.

ש. כ"ץ:
במדה שהתקדימים מחייבים אותנו, היה תקדים
בולט מאד, זה ענין חוק החנוך, כפי שהדגיש
חבר הכנסת ציזלינג. אני מציע, מכיון שהממשלה מביאה את התיקון
לחוק הפלילי, תדבר הגב' מיסון ותסביר את הצעתה, ותציע להכנסת לקבל אותה.

היו"ר י. הררי:
עלינו לנעול את הישיבה ולכן נפסיק את הדיון
בסעיף זה, ונעמידו כסעיף ראשון בסדר-היום
של הישיבה בשבוע הבא.

הישיבה ננעלה בשעה 11.15